

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 1 sierpnia 2013 r.

Poz. 875

OBWIESZCZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 23 kwietnia 2013 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 maja 2009 r. w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 82, poz. 690), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 lutego 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 24, poz. 122);
- 2) rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 lutego 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 152).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 lutego 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 24, poz. 122), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 lutego 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 152), które stanowią:

„§ 2. Oznaki rozpoznawcze wprowadzone do użytku przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, zmodyfikowane w wersji kamuflażu dostosowanej do danego rodzaju munduru, mogą być używane na dotychczasowych zasadach i nie wymagają wprowadzenia w trybie przewidzianym dla oznak rozpoznawczych.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Obrony Narodowej: *T. Siemoniak*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. (poz. 875)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 4 maja 2009 r.

w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 34, poz. 154, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Orły wojskowe

§ 1. Znaków orłów wojskowych używa się:

- 1) na wojskowych nakryciach głowy;
- 2) na proporcach, odznakach, oznakach, godłach i innych znakach używanych wyłącznie w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) na płomieniach do sygnałówek oraz fartuchach do werbli, tarabanów i kotłów marszowych;
- 4) na guzikach mundurów wyjściowych i galowych żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (z wyjątkiem Marynarki Wojennej);
- 5) jako materiał ilustracyjny;
- 6) na drukach i wydawnictwach wojskowych;
- 7) w winietach wydawnictw i w publikacjach naukowych;
- 8) w innych przypadkach w jednostkach wojskowych – za zgodą Ministra Obrony Narodowej.

§ 2.²⁾ Sposób noszenia orłów wojskowych określają przepisy rozporządzeń Ministra Obrony Narodowej:

- 1) z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 7, poz. 53, z późn. zm.³⁾);
- 2) z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów, noszenia umundurowania, odznak i oznak wojskowych oraz uzbrojenia przez żołnierzy (Dz. U. z 2005 r. Nr 7, poz. 54, z późn. zm.⁴⁾).

§ 3. Wizerunek orła Ministerstwa Obrony Narodowej może być używany przez jednostki organizacyjne podległe Ministerstwu Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane i komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej.

§ 4. 1. Wizerunek orła Marszałka Polski może być używany na drukach oraz na fladze, proporcju i innych znakach Marszałka Polski.

2. Wzór haftu orła Marszałka Polski i sposób jego umieszczania na mundurze określają przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 2.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. Nr 150, poz. 731, z 2003 r. Nr 210, poz. 2036, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600 oraz z 2009 r. Nr 69, poz. 588.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 lutego 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 24, poz. 122), które weszło w życie z dniem 2 marca 2010 r.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 161, poz. 1137, z 2007 r. Nr 113, poz. 776, z 2008 r. Nr 4, poz. 27 i Nr 138, poz. 867, z 2009 r. Nr 9, poz. 47, z 2010 r. Nr 31, poz. 162 oraz z 2013 r. poz. 466.

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 140, poz. 996, z 2007 r. Nr 71, poz. 477 oraz z 2008 r. Nr 29, poz. 168 i Nr 229, poz. 1529.

§ 5. 1. Wizerunek orła generałów (admirałów) może być używany na ich drukach, proporcach i innych znakach.

2. Wzór haftu orła generałów (admirałów) i sposób jego umieszczania na mundurze określają przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 2.

Rozdział 2

Sztandary jednostek wojskowych

§ 6. 1. Sztandary jednostek wojskowych są używane podczas:

- 1) uroczystych obchodów świąt narodowych, państwowych i wojskowych;
- 2) wręczania jednostce wojskowej odznak orderów i odznaczeń;
- 3) przyjmowania przez jednostkę wojskową wyróżniającej nazwy lub imienia patrona;
- 4) składania przez żołnierzy przysięgi wojskowej;
- 5) pożegnania żołnierzy zwalnianych z czynnej służby wojskowej;
- 6) promowania absolwentów szkół wojskowych;
- 7) przekazywania stanowiska służbowego dowódcy jednostki wojskowej;
- 8) uroczystości o charakterze patriotycznym i religijnym (apeli lub zbiórek żołnierzy, parad wojskowych, capstrzyków, apeli poległych, apeli pamięci, odpraw wart, pogrzebów z wojskową asystą honorową);
- 9) pożegnania i powitania żołnierzy wyjeżdżających i powracających z misji poza granicami państwa;
- 10) przekazywania sztandaru do Muzeum Wojska Polskiego;
- 11) wykonywania szczególnych zadań służbowych przez jednostkę wojskową, ćwiczeń wojskowych oraz w innych szczególnych okolicznościach.

2. Sztandaru używa się na rozkaz dowódcy jednostki wojskowej lub jego przełożonych.

3. Ze sztandarem może występować jednostka wojskowa, jej kompania honorowa albo wystawiona przez tę jednostkę wojskowa asysta honorowa.

4. Rozwinięty sztandar nosi poczet sztandarowy w składzie: dowódca pocztu sztandarowego – oficer młodszy, sztandarowy – podoficer oraz asystujący – podoficer.

5. Sztandarowy nosi bandolier (pas) wykonany ze skóry i pokryty suknem czerwonym z galonem srebrnym. Bandolier jednostki wojskowej odznaczonej Orderem Wojennym *Virtuti Militari* pokrywa się suknem niebieskim z pasami czarnymi i galonem srebrnym. Bandolier jednostki wojskowej odznaczonej Orderem Krzyża Wojskowego pokrywa się suknem karmazynowym z pasami granatowymi i galonem srebrnym.

§ 7. 1. Wręczania sztandaru nadanego jednostce wojskowej dokonuje się podczas uroczystego apelu (zbiórki) żołnierzy tej jednostki.

2. Przed wręczeniem sztandaru kapelan wojskowy dokonuje jego poświęcenia.

3. Na uroczystość wręczenia sztandaru zaprasza się jego fundatorów, a także przedstawicieli władz państwowych i samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeń kombatanckich i innych organizacji pozarządowych.

4. Podczas uroczystości wręczenia sztandaru wbija się czternaście gwoździ honorowych, które wbijają:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Minister Obrony Narodowej;
- 3) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego;

- 4)⁵⁾ dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny);
- 5) wojewoda;
- 6) fundator sztandaru;
- 7) rodzice chrzestni sztandaru;
- 8) dowódca (szef) rodzaju wojsk (służby);
- 9) dowódca dywizji (innego związku organizacyjnego);
- 10) dowódca jednostki wojskowej;
- 11) przedstawiciel oficerów;
- 12)⁶⁾ przedstawiciel podoficerów;
- 13)⁶⁾ przedstawiciel szeregowych;
- 14) przedstawiciel pracowników wojska.

5. W przypadku nieobecności osób, o których mowa w ust. 4 pkt 1–6 i 8–10, gwoździe honorowe wbijają przedstawiciele tych osób.

§ 8. Ponadto podczas uroczystości wręczania sztandaru lub w przypadkach określonych w § 6 mogą być wbijane w jego drzewce gwoździe pamiątkowe, zawierające nazwy pól bitewnych, na których walczyła jednostka wojskowa, i daty tych bitew, imiona i nazwiska oraz stopnie wojskowe jej zasłużonych dowódców i żołnierzy, a także daty i zdarzenia ważne w dziejach jednostki.

§ 9. 1. Umieszczenie na sztandarze odznak orderów i odznaczeń nadanych jednostce wojskowej dokonuje się podczas uroczystego apelu (zbiórki) żołnierzy tej jednostki.

2. Umieszczenie na sztandarze odznaki orderu lub odznaczenia nadanego jednostce wojskowej następuje w sposób określony w § 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 90, poz. 452, z późn. zm.⁷⁾).

3. Szarfa ze wstęgi Orderu Wojennego Virtuti Militari lub Orderu Krzyża Wojskowego pozostaje umieszczona na drzewcu sztandaru.

§ 10. 1. Sztandar powinien być przechowywany w miejscu zapewniającym jego ochronę przed utratą i zniszczeniem oraz jego należyte honorowanie:

- 1) w miejscu stałej dyslokacji jednostki wojskowej – w sali tradycji, gabinecie dowódcy lub w kancelarii, rozwinięty w gablocie;
- 2) w miejscu tymczasowej dyslokacji jednostki wojskowej i podczas marszu (przejazdu) – w miejscu wskazanym przez dowódcę jednostki wojskowej, zwinięty w pokrowcu i pod ochroną wartownika; na rozkaz dowódcy jednostki wojskowej sztandar może być rozwinięty.

2. Przechowywanie i ochronę sztandaru organizuje szef sztabu jednostki wojskowej.

§ 11. 1. Dowódca jednostki wojskowej ulegającej rozformowaniu przekazuje sztandar jednostki wojskowej do Muzeum Wojska Polskiego wraz z aktami nadania i ufundowania sztandaru, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku rozformowania jednostki wojskowej i sformowania w miejscu jej stacjonowania innej jednostki, która przejmie dziedzictwo tradycji rozformowanej jednostki, sztandar tej jednostki może być przejęty przez jednostkę nowo

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 lutego 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 152), które weszło w życie z dniem 25 lutego 2012 r.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 196, poz. 1445, z 2007 r. Nr 53, poz. 353 i Nr 151, poz. 1075, z 2010 r. Nr 221, poz. 1448 oraz z 2012 r. poz. 590.

sformowaną. Decyzję w tej sprawie podejmuje Minister Obrony Narodowej na wniosek dowódcy nowo sformowanej jednostki wojskowej, przy uwzględnieniu opinii kolejnych przełożonych oraz stanowiska dyrektora komórki organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej właściwej do spraw działalności wychowawczej w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przy zdawaniu sztandaru jednostki wojskowej do Muzeum Wojska Polskiego sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy, który pozostaje w jednostce wojskowej i w Muzeum Wojska Polskiego, a także przesyła się go do komórki organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej właściwej do spraw działalności wychowawczej w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Protokół zdawczo-odbiorczy powinien zawierać opis stanu sztandaru, wzmiankę o przekazaniu aktów nadania i ufundowania sztandaru oraz podpisy osoby przekazującej i przyjmującej.

4. Wraz z protokołem powinien być przekazany zarys dziejów sztandaru.

§ 12. 1. W uzasadnionych przypadkach sztandary przekazane do Muzeum Wojska Polskiego mogą być – za zgodą dyrektora komórki organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej właściwej do spraw działalności wychowawczej w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – wypożyczane jednostkom wojskowym w celu umieszczenia w ich salach tradycji oraz eksponowania podczas obchodów świąt narodowych, państwowych i wojskowych na terenie jednostki wojskowej.

2. W wyjątkowych przypadkach sztandary wypożyczone z Muzeum Wojska Polskiego mogą być – za zgodą dyrektora komórki organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej właściwej do spraw działalności wychowawczej w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – eksponowane podczas uroczystych obchodów świąt narodowych, państwowych i wojskowych.

3. Jednostki wojskowe, które wypożyczyły sztandary z Muzeum Wojska Polskiego, nie mogą ich używać do innych celów niż określone w ust. 1 i 2.

Rozdział 3

Znaki Marynarki Wojennej

§ 13. 1. Banderę wojenną podnoszą okręty Marynarki Wojennej.

2. Listę okrętów Marynarki Wojennej uprawnionych do podnoszenia bandery wojennej oraz daty pierwszego podniesienia i ostatniego opuszczenia bandery wojennej ustala dowódca Marynarki Wojennej.

§ 14. Jednostki pływające, nieuprawnione do używania bandery wojennej, podnoszą w jej miejsce banderę jednostek pomocniczych Marynarki Wojennej.

§ 15. 1. Bandera podnoszona po raz pierwszy na okręcie bądź innej jednostce pływającej może być ufundowana za zgodą dowódcy Marynarki Wojennej.

2. Bandery, o której mowa w ust. 1, używa się do ostatniego podniesienia bandery. Po ostatnim jej opuszczeniu na obzyciu liku przydrzewcowego umieszcza się datę ostatniego opuszczenia i przekazuje do Muzeum Marynarki Wojennej. Tryb przekazywania bander do muzeum ustala dowódca Marynarki Wojennej.

§ 16. Proporzec Marynarki Wojennej podnosi się na okrętach wojennych.

§ 17. Znak dowódcy okrętu podnosi się na okręcie lub jednostce pomocniczej Marynarki Wojennej będących w kampanii i dowodzonych przez oficera Marynarki Wojennej.

§ 18. 1. Flagę lotnisk (lądownisk) Marynarki Wojennej podnosi się przy stanowisku dowodzenia na lotniskach (lądowniskach) Marynarki Wojennej – stałych i polowych.

2. Flagę lotnisk (lądownisk) Marynarki Wojennej podnosi się i opuszcza na rozkaz dowódcy lub kierownika lotów.

3. W przypadku obecności na lotnisku (lądownisku) Marynarki Wojennej zorganizowanych jednostek bądź sił i środków lotnictwa wojskowego państw obcych flaga lotnisk (lądownisk) Marynarki Wojennej powinna być podniesiona przez cały czas ich obecności.

4. Szczegółowe zasady podnoszenia i opuszczania flagi lotnisk (lądownisk) Marynarki Wojennej określa Ceremoniał Wojskowy.

§ 19. Flagi dowódcy Marynarki Wojennej, admirała, admirała floty, wiceadmirała, kontradmirała, generałów oraz porządku Szefa Sztabu Marynarki Wojennej, dowódcy flotylli, dowódcy dywizjonu, dowódcy grupy podnosi się na okręcie wojennym lub innej jednostce pływającej Marynarki Wojennej, na których osoby honorowane tymi znakami przebywają oficjalnie.

Rozdział 4

Znaki lotnictwa wojskowego

§ 20. 1. Na wojskowych statkach powietrznych szachownica lotnicza umieszczana jest na płatowcu:

- 1)⁸⁾ samolotu – po obu stronach statecznika pionowego (w przypadku podwójnego usterzenia pionowego tylko na zewnętrznych powierzchniach stateczników pionowych) oraz na dolnych i górnych powierzchniach lewego i prawego płata skrzydła (w przypadku dwupłata – na dolnych powierzchniach lewego i prawego dolnego płata skrzydła oraz na górnych powierzchniach lewego i prawego górnego płata skrzydła);
- 2) śmigłowca – po obu stronach tylnej części kadłuba oraz na jego dolnej powierzchni.

2. Szachownicę lotniczą umieszcza się tak, aby jej krawędzie były równoległe do osi symetrii podłużnej i krawędzi natarcia lub spływu skrzydła.

3. Szachownica lotnicza nie może swym obrysem wchodzić na części ruchome statku powietrznego (lotki, drzwi, wrota ładunkowe itp.), natomiast może być umieszczona w całości na ruchomej części samolotu (ruchoma część skrzydła, ster kierunku).

§ 21. 1. Szachownica lotnicza umieszczona na białych bądź czerwonych płaszczyznach wojskowych statków powietrznych powinna mieć obwiedzione szarą kreską obrzeża skrajów:

- 1) białych – w przypadku umieszczenia na płaszczyznach o barwie białej;
- 2) czerwonych – w przypadku umieszczenia na płaszczyznach o barwie czerwonej.

Szerokość szarej kreski obrzeża wynosi 1/6 szerokości skrajów szachownicy lotniczej.

2. Szczegółowe wymiary szachownicy lotniczej dla poszczególnych typów wojskowych statków powietrznych oraz sposób jej umieszczenia ustala dowódca Sił Powietrznych.

§ 22. 1. Flagę lotnisk (ładowisk) wojskowych podnosi się przy stanowisku dowodzenia na lotniskach (ładowiskach) wojskowych – stałych i polowych.

2. Flagę lotnisk (ładowisk) wojskowych podnosi się i opuszcza na rozkaz dowódcy lub kierownika lotów.

3. W przypadku obecności na lotnisku (ładowisku) wojskowym zorganizowanych jednostek bądź sił i środków lotnictwa wojskowego państw obcych flaga lotnisk (ładowisk) wojskowych powinna być podniesiona przez cały czas ich obecności.

Rozdział 5

Flagi rodzajów Sił Zbrojnych

§ 23. 1. Flagę właściwą dla rodzaju Sił Zbrojnych podnosi się w rejonie stacjonowania (bazowania) jednostki wojskowej w następujących okolicznościach:

- 1) w dniach świąt wojskowych;
- 2) podczas pobytu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Ministra Obrony Narodowej i wiceministrów Obrony Narodowej, Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i jego zastępców oraz dowódców rodzajów Sił Zbrojnych;
- 3) w czasie uroczystego przyjmowania przedstawicieli państw obcych;
- 4) w czasie innych uroczystości organizowanych w jednostce wojskowej.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

2. Flagę właściwą dla rodzaju Sił Zbrojnych można:

- 1) podnosić na maszt w miejscu urzędowania dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych;
- 2) eksponować w gabinecie dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych oraz w innych pomieszczeniach służbowych w miejscu jego urzędowania.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, gdy są reprezentowane wszystkie rodzaje Sił Zbrojnych, podnosi się flagi wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych.

4. Flagi wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych podnosi się w czasie uroczystych odpraw wart przy Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie podczas centralnych uroczystości Święta Wojska Polskiego oraz innych uroczystości z udziałem przedstawicieli najwyższych władz państwowych.

Rozdział 6

Proporzec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

§ 24. Proporzca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej używa się w czasie uroczystości świąt narodowych, państwowych i wojskowych, z jego udziałem.

§ 25. Proporzec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podnosi się na okręcie wojennym lub innej jednostce pływającej Marynarki Wojennej, na którym przebywa Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 25a.⁹⁾ Proporzca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej można używać na pojeździe służbowym w czasie oficjalnych przejazdów w formie proporczyka, umieszczonego na antence po prawej stronie przedniej części pojazdu, przy czym długość płata proporczyka wynosi 28 cm, a szerokość mierzona przy liku przydrzewcowym – 23 cm, wysokość antenki nie powinna przekraczać 45 cm.

Rozdział 7

Flagi Ministra Obrony Narodowej, Marszałka Polski i Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego

§ 26. Flagi Ministra Obrony Narodowej, Marszałka Polski i Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego można:

- 1) podnosić na maszt w miejscu urzędowania odpowiednio Ministra Obrony Narodowej, Marszałka Polski, Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego;
- 2) eksponować w gabinecie oraz w innych pomieszczeniach służbowych w miejscu urzędowania odpowiednio Ministra Obrony Narodowej, Marszałka Polski, Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

§ 27. Flagi Ministra Obrony Narodowej, Marszałka Polski i Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego podnosi się na okręcie wojennym lub innej jednostce pływającej Marynarki Wojennej, na których przebywają te osoby.

Rozdział 8

Flagi dowódców (komendantów, szefów) jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej

§ 28. Flagi dowódców (komendantów, szefów) jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej można:

- 1) podnosić na maszt w miejscu urzędowania dowódców (komendantów, szefów) jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej;
- 2) eksponować w gabinecie oraz w innych pomieszczeniach służbowych w miejscu urzędowania dowódców (komendantów, szefów) jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej;
- 3) podnosić na okręcie wojennym lub innej jednostce pływającej Marynarki Wojennej, na którym przebywają te osoby;
- 4)¹⁰⁾ używać podczas pobytu dowódców (komendantów, szefów) jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej poza miejscem urzędowania na stanowiskach dowódczych lub w rejonach zakwaterowania.

⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹⁰⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

Rozdział 9

Proporce rozpoznawcze dowódców związków operacyjnych, taktycznych, oddziałów i pododdziałów

§ 29. 1. Proporce rozpoznawcze dowódców związków operacyjnych, taktycznych i pułków (równorzędnych) umieszcza się na drzewcach długości 290 cm zakończonych grotem.

2. Proporce rozpoznawcze dowódców batalionów (równorzędnych) i kompanii (równorzędnych) umieszcza się na drzewcach długości 250 cm zakończonych grotem.

3. Proporce rozpoznawcze związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów dziedziczących tradycje związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów kawalerii umieszcza się na lancach kawaleryjskich długości 287 cm.

4. Proporzec rozpoznawczy dowódcy nosi żołnierz nazywany znaczkowym, który w szyku rozwiniętym zajmuje miejsce na lewo od dowódcy, a w kolumnie marszowej – za dowódcą.

5. Proporzec rozpoznawczy dowódcy na drzewcu (lancy) przechowuje się w pomieszczeniu służbowym (kancelarii, gabinecie) dowódcy.

6. Proporzec rozpoznawczy dowódcy na drzewcu (lancy) w warunkach polowych może być zatknięty w ziemi.

7. Proporcem rozpoznawczym dowódców nie oddaje się honorów.

§ 30. 1. Proporców rozpoznawczych dowódców związków operacyjnych, taktycznych, oddziałów i pododdziałów można używać w następujących okolicznościach:

- 1) podczas zbiórek jednostki wojskowej i pododdziałów;
- 2) podczas pobytu dowódców poza miejscem stałej dyslokacji na stanowiskach dowódczych, w rejonach zakwaterowania.

2. Proporce rozpoznawcze dowódców związków operacyjnych, taktycznych, oddziałów i pododdziałów mogą być umieszczane na antenach wozów bojowych (pojazdów) w formie zmniejszonej do oryginału w stosunku 1:3.

3. Proporce rozpoznawcze dowódców związków operacyjnych i taktycznych mogą być umieszczane na samochodach służbowych w formie zmniejszonej do oryginału w stosunku 1:4.

Rozdział 10

Odznaki pamiątkowe, odznaki absolwentów oraz oznaki dla celów rozpoznawczych¹¹⁾

§ 31. 1.¹²⁾ Proporzycy na berety jednostek wojskowych, w skali 10:1, można umieszczać na antenach pojazdów mechanicznych i sprzętu bojowego.

2. Żołnierze przeniesieni do innych jednostek wojskowych nie noszą poprzednich oznak rozpoznawczych i proporzyczków.

3. Godło jednostki lotniczej umieszcza się po lewej stronie przedniej części kadłuba samolotu, na śmigłowcach – po lewej stronie przedniej części kabiny.

4. Godło okrętu umieszcza się na nadbudówce.

§ 32. Wizerunki odznak pamiątkowych, odznak rozpoznawczych, proporzyczków oraz godeł jednostek lotniczych i godeł okrętów mogą być używane również na drukach i wydawnictwach jednostek wojskowych i związków organizacyjnych oraz w innych przypadkach – za zgodą Ministra Obrony Narodowej.

§ 33.¹³⁾ 1. Odznaki okolicznościowe, jubileuszowe oraz inne odznaki mogą być wprowadzane na zasadach i w trybie określonych dla odznak pamiątkowych.

¹¹⁾ Tytuł rozdziału w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

2. Oznaki identyfikacyjne, oznaki specjalności oraz inne oznaki mogą być wprowadzane w trybie przewidzianym dla oznak rozpoznawczych.

§ 34.¹³⁾ Szczegółowe zasady noszenia odznak pamiątkowych, odznak absolwentów, odznak dla celów rozpoznawczych, proporczyków na beret, barw otoków określają przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 2.

§ 34a.¹⁴⁾ Oznaki rozpoznawcze w wersji kamuflażu dostosowanej do danego rodzaju munduru wprowadza się w trybie przewidzianym dla oznak rozpoznawczych.

Rozdział 11

Oznaki przynależności państwowej żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

§ 35.¹⁵⁾ Sposób noszenia oznak przynależności państwowej określają przepisy rozporządzeń, o których mowa w § 2.

§ 36. (uchylony).¹⁶⁾

Rozdział 12

Znak promocyjny Wojska Polskiego

§ 37. 1. Znak promocyjny Wojska Polskiego może być używany w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w działalności promocyjnej.

2. Znak promocyjny Wojska Polskiego może być używany w innych przypadkach za zgodą Ministra Obrony Narodowej.

Rozdział 13

Przepis końcowy

§ 38. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia¹⁷⁾.

¹⁴⁾ Dodany przez § 1 pkt 8 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁶⁾ Przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁷⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 3 czerwca 2009 r.